

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ «Педагогічна практика»

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Форма навчання	очна денна
Назва навчальної дисципліни	Педагогічна практика
Кафедра	Офтальмології ФПДО
Е-mail кафедри	kaf_ophthalmology_fpge@meduniv.lviv.ua
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний email, Google scholar, Scopus)	Гудзь Андрій Степанович, д.м.н., проф. hudz_andriy@meduniv.lviv.ua https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=A20zudUAAAAJ https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194008926 Новицький Ігор Ярославович, д.м.н., проф. novytskyi_igor@meduniv.lviv.ua https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=4VGotngAAAAJ https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194023565
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	3 рік (5, 6 семестр)
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/ вибіркова)	Обов'язкова
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин (лекції/ практичні/семінарські заняття/ самостійна робота аспірантів)	90 год (0/0/12/78 - очна денна, очна вечірня).
Консультації	Згідно графіка

2. АНОТАЦІЯ ДО ДИСЦИПЛІНИ

Силабус з дисципліни «Педагогічна практика» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю «Офтальмологія» на кафедрі офтальмології ФПДО

укладено у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького для здобувачів ступеня доктора філософії, «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти», положення про педагогічну практику. Ознайомлення з вказаною дисципліною, яка є частиною освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії, що входить до блоку дисциплін «Глибинні знання зі спеціальності 222 Медицина галузі знань 22 Охорона здоров'я», яка передбачає підготовку фахівців до викладацької діяльності зі спеціальності «Офтальмологія», оволодіння ними основами педагогічної майстерності та методики викладання. Базою для проходження педагогічної практики здобувача вищої освіти ступня доктора філософії зі спеціальності «Офтальмологія» є кафедра офтальмології ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, за якою закріплений аспірант.

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Головною метою проведення асистентської практики є набуття досвіду викладацької роботи, необхідного для викладання дисциплін за фахом «Офтальмологія» у закладах вищої освіти після отримання освітньо-наукового рівня PhD, здобуття нових професійних компетентностей в психолого-педагогічній, організаційно-управлінській, науково-дослідній діяльності шляхом набуття та розширення знань, опанування нових вмінь і навичок у навчально-методичній роботі, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування сучасних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін за фахом, набуття аспірантом досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності; створення відповідного індивідуального, вербального, кінетичного і габітарного іміджу.

Навчальний курс спрямований на формування професійної компетентності у педагогічній діяльності, майстерності викладання, самоорганізації, набуття та розвитку педагогічних компетентностей аспіранта під контролем викладача-наставника (професора чи доцента).

Предметом педагогічної практики з дисципліни «Офтальмологія» є відпрацювання навиків та вмінь щодо виконання аспірантом таких видів робіт:

- Підготовка проектів робочих навчальних програм, навчальних планів та силабусів дисциплін за фахом «Офтальмологія»;
- Підготовка та проведення семінарських (практичних) занять з дисциплін за фахом «Офтальмологія»;
- Підготовка навчально-методичного забезпечення проведення лекційних, семінарських (практичних) занять з дисциплін за фахом «Офтальмологія»;

- Розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з дисциплін за фахом «Офтальмологія».

Основними *завданнями* є:

- набуття досвіду формування змісту навчання з урахуванням його цільового спрямування, задоволення потреб в інноваціях, формування, закріплення лідерських якостей аспіранта у командній педагогічній роботі за фахом «Офтальмологія»;
- вивчення педагогічного досвіду аспірантом, ознайомлення з сучасними досягненнями, тенденціями розвитку педагогіки та медичної науки та практики за фахом «Офтальмологія»;
- розробка пропозицій щодо удосконалення навчально-виховного процесу, впровадження у практику навчання кращих інноваційних педагогічних та науково-практичних медичних (фармацевтичних) досягнень, що включають диференціацію, індивідуалізацію, дистанційні, інформаційно-комунікативні технології навчання за фахом «Офтальмологія»;
- здобуття аспірантом професійних якостей майбутнього викладача: засвоєння новітніх методик з підготовки та проведення різних видів занять (семінарів-практикумів, семінарів-нарад, семінарів-тренінгів, тренінгів, вебінарів, «круглих столів», організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти), виховання в аспірантів творчого підходу з критичним мисленням та емоційним інтелектом до навчально-методичної роботи;
- вміння готувати лекційний матеріал з використанням знань комплексного вивчення сучасних та актуальних наукових проблем галузі освіти, медицини (фармації) за фахом «Офтальмологія», педагогіки, відповідних нормативно-правових актів, вітчизняного та зарубіжного досвіду, чітко, доступно, логічно і послідовно викладати цей матеріал студентам, лікарям інтернам, слухачам ФПДО, керувати аудиторією, підвищувати рівень професійної культури.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії наступних *компетентностей та програмних результатів навчання*:

Інтегральна компетентність: здатність ефективно вирішувати комплексні наукові та практичні проблеми в галузі медицини, організовувати і виконувати власну науково-дослідницьку роботу з метою генерування нових систематизованих знань, що мають теоретичне і практичне значення, можуть успішно впроваджуватись у вітчизняний й міжнародний дослідницький та освітній простір, практичну медицину та інші сфери життя.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність до різнобічного пошуку, самостійного аналізу та систематизації інформації з використанням сучасних комунікаційних та інформаційних технологій.

ЗК4. Здатність комунікувати в науково-професійному та освітньому середовищі, в тому числі, - на міжнародному рівні.

ЗК5. Здатність незалежно мислити, виявляти, формулювати та ефективно вирішувати проблеми наукового характеру, приймати відповідальні рішення, продукувати нові знання та ідеї.

ЗК8. Здатність працювати в команді, організовувати, планувати та прогнозувати результати власної чи колективної роботи, нести відповідальність за досягнуті результати, діяти в нових умовах, керувати роботою інших осіб та мотивувати їх для досягнення спільної мети.

ЗК9. Здатність мислити педагогічно, адаптовувати зміст, форми, методи та засоби педагогічного процесу до поставленої мети і завдань, виявляти, аналізувати та ефективно вирішувати педагогічні проблеми.

Фахові компетентності (ФК)

ФК1. Здатність аналізувати, відтворювати та інтерпретувати основні концепції, теорії, гіпотези, сучасний стан проблем та досягнень за обраним науковим напрямком та в освітню діяльність в галузі медицини за фахом «Офтальмологія»;

ФК6. Здатність впроваджувати нові знання в наукову сферу, освітній процес і практичну роботу за фахом «Офтальмологія»;

ФК7. Здатність представляти результати власних наукових досліджень у вигляді друкованих праць або усних форм презентацій відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ФК9. Здатність організовувати та здійснювати педагогічну діяльність за фахом «Офтальмологія», вдосконалювати педагогічну майстерність, застосовуючи традиційні та інноваційні методи, прийоми та засоби.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН1. Безперервно самовдосконалюватись та застосовувати здобуті науково-професійні знання та вміння в науковій та освітній діяльності за фахом «Офтальмологія».

ПРН11. Презентувати у науковому та освітньому фаховому співтоваристві результати власних наукових досліджень за фахом «Офтальмологія» в усній та письмовій формах, державною та іноземною мовою, відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ПРН13. Організовувати та управляти роботою колективу (студентів, слухачів, колег, міждисциплінарної команди).

ПРН14. Організовувати та управляти освітнім процесом в за фахом «Офтальмологія»,

оцінювати його ефективність, виявляти та усувати педагогічні проблеми.

ПРН15. Розвивати комунікації та застосовувати навички міжособистісних взаємодій в науковому, професійному, освітньому та міждисциплінарному середовищах.

ПРН17. Використовувати принципи академічної доброчесності у власній науково-професійній та педагогічній діяльності за фахом «Офтальмологія», протидіяти проявам академічної недоброчесності та нести відповідальність за достовірність отриманих та оприлюднених наукових результатів.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

Забезпечення підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, інтегрованих до світового науково-інформаційного простору, здатних до продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем медицини, проведення дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань з певної спеціальності.

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів (годин), з них:					Рік навчання, семестр	Вид контролю
	Всього	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	Семінарські заняття (год)	Самостійна робота (год)		
Педагогічна практика	3 кредити / 90 год	0	0	12	78	3 рік, 5,6 семестри	залік

Структура навчальної дисципліни (очна денна, очна вечірня)

Розділ	Назва теми	Години	Вид заняття (години)			
			Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	2	4	5	6	7	8
1.	Складання індивідуального календарного плану проходження педагогічної практики на кафедрі офтальмології ФПДО	4				4

2.	Організація педагогічного процесу в сучасній вищій школі. Ознайомлення з програмно-методичним забезпеченням навчальної дисципліни «Офтальмологія» на кафедрі офтальмології ФПДО	24				24
3.	Підготовка аспірантами навчально-методичної документації для проведення практичних (семінарських) занять, самостійної роботи студентів, лікарів-інтернів, слухачів на кафедрі офтальмології ФПДО	26			6	20
4.	Підготовка до проведення лекцій	6			2	4
5.	Проведення практичних (семінарських) занять з «Офтальмології» на кафедрі офтальмології ФПДО	16			4	12
6.	Організація дистанційного навчання	4				4
7.	Виховна діяльність зі студентами, лікарями-інтернами, слухачами ФПДО на кафедрі офтальмології ФПДО	6				6
8.	Складання підсумкового звіту з педагогічної практики	4				4
Разом:		90	0	0	12	78

Тематика та зміст навчальної дисципліни
(очна денна, очна вечірня)

	Назва розділу	Години	Теми	Семінарське заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
1.	Складання індивідуального календарного плану походження педагогічної практики на кафедрі офтальмології ФПДО	4	Складання індивідуального календарного плану походження педагогічної практики на кафедрі «Офтальмології ФПДО».		4
2.	Організація педагогічного процесу в сучасній вищій школі. Ознайомлення з програмно-методичним забезпеченням навчальної дисципліни «Офтальмологія» на кафедрі офтальмології ФПДО	24	Ознайомлення з організацією викладання дисципліни «Офтальмологія» та вимогами до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця.		2
			Ознайомлення зі структурою та змістом програми й силабуса з дисципліни «Офтальмологія».		4
			Ознайомлення з принципами розробки, структурою та змістом методичних рекомендацій для практичних занять з дисципліни «Офтальмологія».		4

			Ознайомлення з принципами розробки, структурою та змістом методичних рекомендацій для самостійних занять з дисципліни «Офтальмологія».		2
			Аналіз критеріїв оцінювання знань (студентів, лікарів-інтернів, слухачів ФПДО).		2
			Відвідування лекцій і практичних занять провідних викладачів кафедри; обговорення з викладачами використаних методів, методичних знахідок.		6
			Відвідування практичних (семінарських) занять викладачів кафедри.		4
3.	Підготовка аспірантами навчально-методичної документації для проведення практичних (семінарських) занять, самостійної роботи студентів, лікарів-інтернів, слухачів ФПДО на кафедрі офтальмології ФПДО	26	Розробка проекту програми та силабуса (на 2 кредити) для вибіркової дисципліни за темою дисертаційної роботи		6
			Розробка плану практичних занять з дисципліни «Офтальмологія», обговорення їх з керівником практики, проведення занять відповідно плану	2	
			Розробка плану та конспекту практичного заняття (на 2 академічні години) з дисципліни «Офтальмологія»		4
			Розробка методичних рекомендацій для практичних (самостійних) занять (на 2 академічні години) за темою дисертаційної роботи		4
			Розробка завдань для самостійної роботи, поточного контролю, тестів з дисципліни «Офтальмологія»	2	
			Розробка дидактичного матеріалу для контролю знань (тестів, ситуаційних задач, кейсів) з дисципліни «Офтальмологія»		6
			Підготовка конспекту лекції (оглядової презентації за темою дисертаційної роботи), обговорення його з керівником практики	2	
4.	Підготовка до проведення лекцій	6	Методика створення мультимедійної презентації лекції з дисципліни «Офтальмологія». Робота в якості лекційного асистента.		4
			Проведення тренінг-лекційного заняття з використанням оглядової презентації за темою дисертаційної роботи. Обговорення його результатів з керівником практики	2	
5.	Проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни «Офтальмологія на кафедрі	16	Проведення семінарського заняття з дисципліни «Офтальмологія» із застосуванням сучасних методик викладання	2	

	«Офтальмології ФПДО»		Відпрацювання методики проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни «Офтальмологія»		6
			Організація активних форм навчання (круглий стіл; зустріч з фахівцями, обговорення актуальних проблем з дисципліни «Офтальмологія» у нетрадиційній формі)	2	
			Організація та проведення консультацій для студентів (лікарів-інтернів, слухачів) з дисципліни «Офтальмологія»		6
6.	Організація дистанційного навчання	4	Відпрацювання методики дистанційного проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни «Офтальмологія»		4
7.	Виховна діяльність зі студентами, лікарями-інтернами, слухачами ФПДО на кафедрі офтальмології ФПДО	6	Планування та організація виховної роботи зі студентами (лікарями-інтернами, слухачами) з формування у них професійних якостей сучасного фахівця		6
8.	Складання підсумкового звіту з педагогічної практики	4	Підготовка матеріалів практики та звіту		4
Разом:		90		12	78

Тематичний план семінарських занять
(очна денна, очна вечірня)

№	Тема	год
1.	Розробка плану практичних занять з дисципліни «Офтальмологія», обговорення їх з керівником практики, проведення занять відповідно плану	2
2.	Розробка завдань для самостійної роботи, поточного контролю, тестів з дисципліни «Офтальмологія»	2
3.	Підготовка конспекту лекції (оглядової презентації за темою дисертаційної роботи), обговорення його з керівником практики	2
4.	Проведення тренінг-лекційного заняття з використанням оглядової презентації за темою дисертаційної роботи. Обговорення його результатів з керівником практики	2
5.	Проведення семінарського заняття з дисципліни «Офтальмологія» із застосуванням сучасних методик викладання	2
6.	Організація активних форм навчання (круглий стіл; зустріч з фахівцями, обговорення актуальних проблем дисципліни «Офтальмологія» у нетрадиційній формі)	2
	Всього	12

Тематичний план самостійної роботи
(очна денна, очна вечірня)

№	Тема	год
1.	Складання індивідуального календарного плану походження педагогічної практики на кафедрі офтальмології ФПДО	4
2.	Ознайомлення з організацією викладання дисципліни «Офтальмологія» та вимогами до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця	2
3.	Ознайомлення із структурою та змістом програми та силабуса з дисципліни «Офтальмологія»	4
4.	Ознайомлення з принципами розробки, структурою та змістом методичних рекомендацій для практичних занять з дисципліни «Офтальмологія»	4
5.	Ознайомлення з принципами розробки, структурою та змістом методичних рекомендацій для самостійних занять з дисципліни «Офтальмологія»	2
6.	Аналіз критеріїв оцінювання знань студентів (лікарів-інтернів, слухачів)	2
7.	Відвідування лекцій і практичних занять провідних викладачів кафедри обговорення з викладачами використаних методів, методичних знахідок	6
8.	Відвідування практичних (семінарських) занять викладачів кафедри	4
9.	Розробка проєкту програми та силабуса (на 2 кредити) для вибіркової дисципліни за тематикою дисертаційної роботи	6
10.	Розробка плану та конспекту практичного заняття (на 2 академічні години) з дисципліни «Офтальмологія»	4
11.	Розробка методичних рекомендацій для практичних (самостійних) робіт (на 2 академічні години) за тематикою дисертаційної роботи	4
12.	Розробка дидактичного матеріалу для контролю знань (тестів, ситуаційних задач, кейсів) з дисципліни «Офтальмологія»	6
14.	Методика створення мультимедійної презентації лекції з дисципліни «Офтальмологія». Робота в якості лекційного асистента	4
15.	Відпрацювання методики проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни «Офтальмологія».	6
16.	Організація та проведення консультацій для студентів (лікарів-інтернів, слухачів) з дисципліни «Офтальмологія».	6
17.	Відпрацювання методики дистанційного проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни «Офтальмологія»	4
18.	Планування та організація виховної роботи зі студентами (лікарями-інтернами, слухачами) з формування у них професійних якостей сучасного фахівця	6
19.	Підготовка матеріалів практики та звіту	4
	Всього	78

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ (ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ)

Поточний та підсумковий контроль

Дисципліна «Педагогічна практика», закінчується підсумковим контролем формою якого є залік, базується на результатах оцінювання поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування дисципліни аспірант має виконати наступні етапи:

- відвідування лекційних, семінарських та практичних занять провідних науково-педагогічних працівників кафедри;
- проведення навчально-методичної роботи (написання конспектів лекцій, підручників, навчальних посібників та інших навчально-методичних матеріалів);
- проведення лабораторних, семінарських, практичних занять, лекцій чи їх фрагментів;
- розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт з дисциплін, що викладаються;
- керівництво науково-дослідною та виховною роботою студентів;
- захист практики, який здійснюється на методичному засіданні кафедри.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Дніпропетровськ, 2014. – 416 с.
2. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І. В. Артёмов, І. П. Студеняк, Й. Й. Головач, А. В. Гусь. – Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. – 360 с.
3. Коваль О. Педагогіка та психологія вищої школи: навчально-методичний комплекс // Навчально-методичний посібник / [О. Є. Коваль]. – Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2016. – 65 с.
4. Коваль О. Методичні вказівки до практикуму з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Коваль О.Є. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 20 с.
5. Курс лекцій з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Коваль О.Є. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 85 с.
6. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьева, Г. І. Матукова. – Сімферополь : Дайфі, 2011. – 270 с.
7. Методичні рекомендації для тренерів щодо розроблення та проведення тренінгів / Авторський колектив: Т. Фулей (керівник робочої групи), Н. Буруковська, Т. Будниченко, Г. Савченко. – К., 2016. – 90 с.

8. Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська-Фролкіна, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. – Х. : НФаУ, 2019. – 248 с.
9. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 120 с.
10. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка. – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. – 284 с.
11. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : Домбровська Я.М., 2018. – 280 с.
12. Lebrun, M. (2015). eLearning pour enseigner et apprendre, allier pédagogie et technologie. Louvain-la-Neuve, Belgium: Academia Bruylant.
13. Pedagogical Interaction in High School, the Structural and Functional Model of Pedagogical Interaction // International Journal Of Environmental & Science Education 2016, Vol. 11, No. 9, 2553- 2566.
14. Scott CL (2015) The futures of learning 3: what kind of pedagogies for the 21st century? UNESCO education research and foresight, Paris. [ERF Working Papers Series, No. 15]. <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002431/243126e.pdf>. Accessed 28 Sept 2016.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

1. Аветисов С.Э., Егоров Е.А., Мошетова Л.К., Нероев В.В., Тахчиди Х.П. Офтальмология. - М. : "Гэотар-Медиа", 2014. - 736 с.
2. Азнабаев Б.М., Мухамадеев Т., Дибаяев Т.И. Оптическая когерентная томография глаза. – М., Август Бор – 2015 – 248 с.
3. Бакбардин Ю.В., Бакбардина Л.М., Бакбардина И.И. Глаукома. – Киев, 2006. – 341 с.
4. Большунов А.В. Вопросы лазерной офтальмологии – М., Апрель, 2013. – 245 с.
5. Бржеский В.В., Егорова Г.Б., Егоров Е.А. Синдром «сухого глаза» и заболевания глазной поверхности. Клиника, диагностика, лечение. – 2016. – 464 с.
6. Бровкина А.Ф. Офтальмоонкология – М. – 2002. – 330 с.
7. Бровкина А.Ф., Астахова Ю.С. Руководство по клинической офтальмологии. - М.: МИА, 2014. - 960 с.
8. Витреоретинальная хирургия . Под рецензией Абдшиха Бхавсара — М., 2013. – 458 с.
9. Вит В.В. Строение зрительной системы человека. – Уч. пособие. - Одесса, 2010. – 540 с.
10. Волков В.В. Глаукома при псевдонормальном давлении. - Медицина, М., 2001. - 356 с.
11. Волков В.В. Глаукома открытоугольная – Спб. - 2008. – 352 с.
12. Вэндер Дж., Голт Д. Секреты офтальмологии, - М., 2005. - 560 с.

13. Вэндер Дж.Ф., Хоу А.К., Браун Г.К., Мак Намара Д.А., Рекчия Ф.М., Регилло К.Д. Сетчатка. - М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 352 с.
14. Густов А.В., Сигрианский К.И., Столярова Ж.П. Практическая нейроофтальмология. – Новгород: Изд-во НГМА, 2000. - 260 с.
15. Гундорова Р.А. . Травмы глаза - Медицина, М., 2014. – 560 с.
16. Дакер Джей С., Вэхид Надия К., Голдман Дэрин Р. Оптическая когерентная томография сетчатки. Пер.с англ. Амиров А.Н. – 2016. – 192 с.
17. Даниличев В.Ф. Современная офтальмология - С.-Птб. – 2009. – 688 с.
18. Егоров Е.А. Рациональная фармакотерапия в офтальмологии // М., 2004. – 723 с.
19. Егоров Е.А., Ставицкая Т.В., Тутаева Т.С. Офтальмологические проявления общих заболеваний - М. : Гэотар-Медиа, 2009. - 592 с.
20. Егоров Е. А., Астахов Ю. С., Ставицкая Т. В. Офтальмофармакология. - М. : "Гэотар-Медиа", 2009. - 592 с.
21. Жабоедов Г.Д., Киреев В.В. Офтальмология. Практикум.- К., Медицина, 2013. - 279 с.
22. Жукова С.И., Щуко А.Г., Малышев В.В. Пигментная абитрофия сетчатки. – Москва.- ГЭОТАР-Медиа, 2010. - 112 с.
23. Захаров В.Д. Витреоретинальная хирургия. – М., 2003. – 323 с.
24. Кански Джек Клиническая офтальмология. – М., 2006. – 733 с.
25. Кашников В.В. Контузионная травма глаза – М., 2007. – 192 с.
26. Кацнельсон Л.А. Клинический атлас патологии глазного дна - М.: Медицина, 2005. – 145 с.
27. Клиническая офтальмология. Под ред. Комаровских Е.Н. - Медицина, 2007. – 174 с.
28. Крачмер Дж., Пэлэй Д. Роговица. Атлас. - М.: «Логосфера», 2007. – 384 с.
29. Крейссиг И. Минимальная хирургия отслойки сетчатки. В 2 томах. – М., 2005. – 289 с.
30. Куроедов А.В., Городничий В.В. Компьютерная ретинотомография (НРТ): диагностика, динамика, достоверность. - М., 2007. – 236 с.
31. Курышева Н. И. Глаукомная оптическая нейропатия. - М.: МЕДпресс-информ. – 2006. - 136 с.
32. Лихванцева В.Г., Анурова О.А. Опухоли век: клиника, диагностика, лечение. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 447 с.
33. Лумброссо Бруно, Рисполи Марко ОКТ (сетчатка, сосудистая оболочка, глаукома). Практическое руководство. – М. – 2016. – 208 с.
34. Морозов В.И. Яковлев А.А. Фармакотерапия глазных болезней- М., Медицина, 2007. – 336 с.
35. Морозов В.И. Яковлев А.А. Заболевания зрительного пути: Клиника. Диагностика. Лечение. - М. : Издательство БИНОМ, 2010. - 680 с.
36. Нероев В.В., Тарутта Е.П. Избранные лекции по детской офтальмологии – М., 2009. – 38 с.
37. Никифоров А.С., Гусева М.Р. Нейроофтальмология - М., 2008. – 618 с.
38. Окулопластика. Под ред. Лонга Дж. - Москва : Логосфера, 2015. - 212 с.

39. Оливер Уоллес, Логика Рейд Атлас по гониоскопии. – М. ГЭОТАР-Медиа, 2013. – 120 с.
40. Офтальмология . Под ред. Сидоренко Е.И. – М., 2006. – 460 с.
41. Панова И.Е., Дроздова Е.А. Увеиты. – М., 2014. – 144 с.
42. Пасечникова Н.В. Лазерное лечение при патологии глазного дна. – Киев, 2007. – 284 с.
43. Пучковская Н.А., Якименко С.А., Непомящая В.М. Ожоги глаз. – Киев , 2001. - 272 с.
44. Ри Дуглас Глаукома. – М., 2010. – 472 с.
45. Розенблюм Ю.З. Оптометрия. - М., Медицина, 1991. – 195 с.
46. Рыков С.А., Лемзяков Г.Г., Бакбардина Л.М. Заболевания роговицы. – Киев, 2009. – 243 с.
47. Сенченко Н. Я., Щуко А. Г., Малышев В. В. Увеиты. - М.: Гэотар-Медиа, 2010. - 144 с.
48. Сергиенко Н.М. Офтальмологическая оптика. – Киев, 2015. – 264 с.
49. Серебряков В.А., Бойко Э.В. Когерентная томография в диагностике офтальмологических заболеваний – Спб. – 2013. - 36 с.
50. Сосин И.Н., Буявых А.Г. Физическая терапия глазных болезней, Симферополь, Таврия, 1998. – 248 с.
51. Тейнер Д., Хойт К. Детская офтальмология – М., 2002 – 247 с.
52. Хайман Хайнрих Атлас по ангиографии глазного дна. - Москва: МЕДпресс-информ. - 2008. - 191 с.
53. Хаппе В. Офтальмология. - М.: МЕДпресс. - 2004. - 300 с.
54. Херш П.С., Загельбаум Б.М., Кремерс С.Л., Лове Л.К. Офтальмохирургия. Витебск : Медицинская література, 2016. - 400 с.
55. Чарльз Стив, Кальсада Хорхе Микрохирургия стекловидного тела и сетчатки. – Москва : МЕДпресс-информ., 2012 – 394 с.
56. Чоплин Н.Т., Ланди Д.С. Глаукома. Пер. с англ., под ред. В. П. Еричева. – М.: Логосфера, 2011. - 372 с.
57. Шутьпина Н.Б. Биомикроскопия глаза - М., Медицина, 1966 – 102 с.
58. Элс Дж.П. Офтальмология. Руководство. Оказание амбулаторной и неотложной помощи, диагностика и лечение глазных болезней. - МедПресс., 2012 – 544 с.
59. Ющук Н.Д., Венгеров Ю.Я., Ярцева Н.С., Гаврилова Н.А., М.В. Нагибина .В. Поражение органа зрения при инфекционных заболеваниях. - М. : Медицина, 2006. - 176 с.